

Afzenders
Peter C. Groot
Jim van Os
Pauline Dinkelberg,
Myriam vd Lagemaat
Eddy Hekman
Lieuwkje Hekman
Inge Bisschops
Daniël Meijer
Ewout Kattouw
Harry Leurink

Drs. Mark Janssen
Voorzitter Zorginstituut Nederland
Postbus 320
1110 AH Diemen

(Aangetekend en per e-mail naar bestuurzinl@zinl.nl)

Datum: 11 september 2025

Onderwerp: **Herhaald verzoek om onjuiste informatie te corrigeren die gevaar kan opleveren bij afbouw van antidepressiva**

Geachte heer Janssen,

Op 23 juni hebben wij u een aangetekende brief gestuurd met als onderwerp: '*Verzoek om onjuiste informatie te corrigeren die gevaar kan opleveren bij afbouw van antidepressiva.*' Deze brief werd op dezelfde dag door Dr. Groot ook per e-mail verstuurd.

Tot onze verbazing hebben wij meer dan twee maanden later nog steeds geen inhoudelijke reactie en zelfs geen ontvangstbevestiging ontvangen. E-mails met als onderwerp '*Aanpassing Website ZIN*' die ZIN na 2 maanden stuurde kunnen we om de volgende redenen niet als zodanig beschouwen¹:

1. In de e-mail van 18 augustus aan mevr. Dinkelberg suggereert ZIN dat zij de email van 23 juni had verstuurd. Dat is niet juist. Die email was door Groot verstuurd. Een reactie hierop had daarom naar hem moeten worden gestuurd.
2. Door te spreken over een '*aangetekende*' e-mail verzuimde ZIN duidelijk te maken dat haar reactie betrekking had op een aangetekende brief. ZIN verzuimde ook duidelijk te maken wat het onderwerp van die brief was, en door welke 10 personen die was verstuurd.
3. ZIN probeerde dit verzuim – na bezwaar van Dinkelberg - goed te maken door haar bericht op 25 augustus (alleen) naar Groot door te sturen, voorafgegaan door de mededeling: '*Ik begreep van mevrouw Dinkelberg dat de vraag voornamelijk door u is gesteld.*' ZIN verzuimde opnieuw duidelijk te maken dat haar bericht niet alleen voor Groot, maar voor nog 9 personen bedoeld was, en waar onze brief over ging.

¹ e-mails 18 aug aan Dinkelberg, 25 augustus aan Groot. Onderwerp: 'Aanpassing website ZIN'

Deze gang van zaken geeft geen blijk van een serieuze afhandeling van onze brief². Wij maken hier bezwaar tegen en verzoeken u onze brief alsnog, uiterlijk binnen tien werkdagen na dagtekening, inhoudelijk en gemotiveerd te beantwoorden. Door middel van een brief die aan ons allemaal is gericht, waarin expliciet wordt vermeld wat het onderwerp van onze brief was, en waarvoor wij aandacht hadden gevraagd. We verzoeken u om daarbij aandacht te besteden aan het volgende:

Kern van onze inhoudelijke punten - zoals uiteengezet in onze brief van 23 juni :

1. Een in Amsterdam uitgevoerde wetenschappelijke studie naar afbouw van antidepressiva is relevant en belangrijk voor de beantwoording van de vraag hoe antidepressiva veilig en verantwoord kunnen worden afgebouwd — en vooral ook hoe dat níet moet.
2. Het is wetenschappelijk en ethisch onjuist dat deze studie in het literatuuronderzoek van het Multidisciplinair Document ontbreekt en dat de resultaten daarin niet worden besproken.
3. Huisartsen, psychiaters, andere zorgverleners én patiënten worden hierdoor onvoldoende geïnformeerd over aanzienlijke risico's die afbouw conform de huidige Richtlijn Depressie — waarvan het Multidisciplinair Document nu onderdeel is — met zich meebrengt, en over de ernstige gevolgen die dit kan hebben.

Cirkelredenering

In haar e-mails van 18 en 25 augustus laat ZIN weten de tekst van het bericht '*Afbouw van antidepressiva*'³ niet inhoudelijk aan te passen, omdat die '*gebaseerd is op het Multidisciplinair Document SSRI's en SNRI's, dat is onderbouwd met wetenschappelijke literatuur.*' ZIN wekt hiermee ten onrechte de indruk dat die wetenschappelijke onderbouwing in orde is. Het kernpunt van onze brief was echter nu juist dat die onderbouwing tekortschiet. Door zich te beroepen op de (veronderstelde) deugdelijkheid van de onderbouwing van het Multidisciplinair Document, past ZIN een cirkelredenering toe. ZIN gaat hierdoor voorbij aan onze inhoudelijke argumenten en negeert feiten die wij hebben aangedragen. Wij verzoeken ZIN om niet opnieuw te volstaan met deze cirkelredenering maar om:

- gemotiveerd uit te leggen waarom onze argumenten en de door ons genoemde feiten volgens ZIN onjuist zouden zijn, én
- om expliciet te vermelden of, hoe en met welke criteria de door ons besproken Amsterdamse studie is beoordeeld en gewogen, en waarom de resultaten daarom volgens ZIN niet in de Richtlijn hoeven te worden besproken, óf
- indien zo'n weerlegging niet kan worden gegeven, de tekst in overeenstemming te brengen met de feiten, en die met de juiste bronnen te onderbouwen.

Onjuistheden in het bericht '*Afbouwen van antidepressiva*'

ZIN liet in haar e-mails van 18 en 25 augustus weten '*Wij hebben de tekst aangepast door explicieter aandacht te hebben voor de groep mensen die worstelen met ernstige ontrekkingsverschijnselen*'. Wij hebben naar de aangepaste tekst gekeken en constateren dat in het bericht nog steeds de volgende feitelijke onjuistheden staan. We verzoeken ZIN om die alsnog te corrigeren.

² De Nationale De Nationale Ombudsman spreekt in dit verband over het belang van behoorlijkheid: '*Een behandeling overeenkomstig de behoorlijkheidsnormen zoals die in het openbaar bestuur breed aanvaard zijn, draagt bij aan respect maar ook aan betrokkenheid*'. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31363-2.pdf>

³ <https://www.zorginstituutnederland.nl/documenten/2021/04/15/afbouw-van-antidepressiva>

1. 'Gelukkig gaat het afbouwen van antidepressiva bij de meeste mensen goed. Ze hebben geen of weinig onttrekkingsverschijnselen. En eventuele onttrekkingsverschijnselen zijn licht en duren kort. Maar sommige patiënten krijgen wél ernstige onttrekkingsverschijnselen.'

We hebben in onze brief van 23 juni uitgelegd dat in een Amsterdamse afbouwstudie het afbouwen van een antidepressivum bij maar liefst 70% van alle deelnemers helemaal niet goed ging. Zij kregen juist heel veel last van onttrekkingsverschijnselen en voor de meesten van hen waren die helemaal niet licht en duurden die helemaal niet kort. De suïcide, die mogelijk samenhang met deelname aan de studie, suggereert iets heel anders.

2. 'Voordat de multidisciplinaire documenten in 2018 en 2023 verschenen, vergoedden zorgverzekeraars afbouwmedicatie verpakt in taperingstrips **meestal niet**.'

Nadat taperingstrips in 2013 beschikbaar kwamen, werden die door alle zorgverzekeraars een paar jaar lang **juist wel vergoed**. DSW is dat blijven doen. In 2017 besloot Zilveren Kruis als eerste zorgverzekeraar om niet meer te vergoeden. Aan Groot en van Os liet ZK op 13 februari 2017 weten dat dit besluit was gebaseerd op eigen literatuuronderzoek⁴, waarover later bleek dat dat helemaal niet was uitgevoerd⁵.

3. 'Omdat partijen het eens zijn over de aanpak' (..) hebben we contact gezocht met de opstellers van het document.'

ZIN dient in haar bericht duidelijk te maken dat NIET ALLE partijen het eens zijn over 'de aanpak' zoals die in het Multidisciplinair Document wordt beschreven. Vanaf 2017 is vele malen met feiten onderbouwd inhoudelijk commentaar geleverd, door partijen waarmee ZIN ten onrechte geen contact heeft gezocht. Dit inhoudelijke commentaar werd door andere partijen genegeerd.

4. 'Momenteel lopen er in Nederland 2 onderzoeken op het gebied van afbouwen.' Het landelijke TEMPO-project en de OPERA-studie.

Wat ZIN over Nederlandse afbouwonderzoek meldt, is onjuist. OPERA is geen lopende studie meer. Het gerandomiseerde deel (OPERA-afbouw) is in september 2022 stopgezet⁶. Voor het observationele deel (OPERA-monitor) sloot de inclusie eind december 2022, de dataverzameling (follow-up tot en met december 2023) is inmiddels afgerond⁷. Of van OPERA-monitor nog resultaten zullen worden gepubliceerd, is onduidelijk.

Het bericht van ZIN is daarnaast onvolledig, omdat er nog vier voltooide Nederlandse observationele studies zijn die ten onrechte niet worden genoemd. De resultaten daarvan zijn gepubliceerd in peer-reviewed wetenschappelijke tijdschriften⁸. Daarmee voldoen deze studies aan de criteria van ZIN om bij een standpuntbepaling over de rationaliteit van afbouwmedicatie als wetenschappelijk bewijs te worden meegenomen. Zolang van TEMPO en OPERA geen resultaten zijn gepubliceerd, voldoen deze studies níet aan de criteria van ZIN. Het is niet consistent en niet juist dat ZIN deze twee studies wél noemt, terwijl vier reeds voltooide en gepubliceerde studies, die volgens de eigen criteria dienen te worden meegewogen, niet worden genoemd.

⁴ Brief ZK aan Groot en van Os: 'Rationaliteit Taperingstrip'. Email ZK aan Regenboog Apotheek: 'Informatie over stopzetten coulanacevergoeding taperingstrips'. 13 febr 2017. 'Informatie over stopzetten coulanacevergoeding taperingstrips'. Rapport 'Ontwikkeling en Rationaliteit van Taperingstrips' blz 251 en 255. www.bit.ly/3MmiCgk

⁵ Follow The Money, 22 dec 2018: 'Zilveren Kruis liet minister Bruins blunderen met niet-bestaand onderzoek'. <https://www.ftm.nl/artikelen/zilveren-kruis-liet-minister-bruins-blunderen>

⁶ <https://www.zonmw.nl/nl/nieuws/zonmw-stopt-financiering-opera-studie-vanwege-te-weinig-deelnemers>

⁷ <https://opera-project.nl/wp-content/uploads/2022/09/OPERA-nieuwsbrief-behandelaren-sept-2022.pdf>

⁸ Groot & van Os 2018: [www.doi.org/10.1080/17522439.2018.1469163](https://doi.org/10.1080/17522439.2018.1469163); 2020: [www.doi.org/10.1177/2045125320954609](https://doi.org/10.1177/2045125320954609); 2021: [www.doi.org/10.1177/20451253211039327](https://doi.org/10.1177/20451253211039327); Van Os en Groot 2023: [www.doi.org/10.1177/20451253231171518](https://doi.org/10.1177/20451253231171518)

Met vriendelijke groet,

Peter C. Groot

Jim van Os

Pauline Dinkelberg

Myriam van de Lagemaat

Eddy Hekman

Lieuwkje Hekman

Inge Bisschops

Daniël Meijer

Ewout Kattouw

Harry Leurink

Adresgegevens en ondertekening op de bladzijde(s) hierna.

Adresgegevens en ondertekening

Peter C. Groot
Roelofsstraat 43
2596 VK Den Haag
p.c.groot@ziggo.nl
06-22290233

Jim van Os
Waterlooplein 341
1011PG Amsterdam
J.J.vanOs-2@umcutrecht.nl
06-25710307

Pauline Dinkelberg
Driehoek 24
7312 CP Apeldoorn
pauline@verenigingafbouwmedicatie.nl
06-83414453

Myriam van de Lagemaat
Kamperfoeliestraat 30
6666 WV Heteren

Eddy Hekman
Lieuwkje Hekman
Deurze 18
9457 TB Deurze

Inge Bisschops
Wilhelminalaan 11
6051 BH Maasbracht

Daniël Meijer
Kostverloren 7
9684 TB Finsterwolde

Ewout Kattouw
Dokter Kijlstraweg 37
9063JC Mûnein
ewout.kattouw.edz@gmail.com

Harry Leurink
De Jutberg 46
Laag Soeren
feastus@gmail.com
06-30048800

voor allen

P.C. Groot

11 sept 2025